

مدیریت کلاس درس و تدریس اثربخش

Classroom Management & Effective Instruction

فومنی

عضو هیات علمی دانشگاه علوم فرهنگیان

FOMANIMAJID@yahoo.com

بیسوادان سده ۲۱

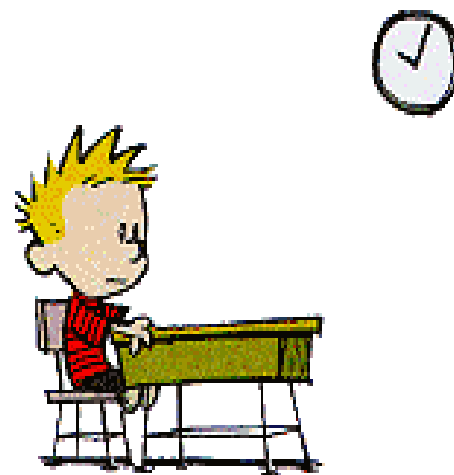
■ بیسوادان سده ۲۱ کسانی نیستند که نمی‌توانند بخوانند و بنویسند، بلکه کسانی‌اند که نمی‌توانند بیاموزند، آموخته‌های کهنه را دور بریزند، و دوباره بیاموزند.

- The illiterate of the 21st century will not be those who cannot read and write, but those who cannot learn, unlearn, and relearn

Welcome to Classroom Management!

If you don't plan, the
student will plan for
you!!

اگر شما برنامه ریزی نکنید، دانش آموز برای
شما برنامه ریزی می کند !!

What is Classroom Management?

- Classroom management is ways of organizing the resources, pupils and helpers so that teaching and learning can
- proceed in an efficient and safe manner.

مدیریت کلاس درس راه های سازماندهی منابع، دانش آموزان است تا تدریس و یادگیری بتوانند کارآمد و ایمن باشند.

ماهیت کلاس های درس

. کلاس ها چند بعدی هستند .

یاسر

کلاس ها چند بعدی هستند : یک کلاس محیطی برای فعالیت های متنوع است که دامنه آنها از فعالیت های تحصیلی چون خواندن ، نوشتن ، ریاضیات تا فعالیت های اجتماعی مانند انجام بازی ها ، ارتباط با دوستان و بحث گسترده می شود. معلمان مجبورند طبق برنامه ای بدون حرکت کنند . آنها بایستی تکالیفی ارائه دهند ، بر انجام آنها نظارت داشته باشند و آنها را جمع آوری و ارزیابی کنند. در این میان دانش آموزان نیز نیازهای شخصی دارند که گاه ممکن است با برنامه های معلمان در تضاد باشند.

ماهیت کلاس های درس

. فعالیت ها هم زمان رخ می دهند

فعالیت ها همزمان رخ می دهند: در بسیاری از کلاس ها همزمان چندین فعالیت رخ می دهند. ممکن است گروهی از دانش آموزان در پشت میز در حال نوشتن باشند، دیگری ممکن است درباره داستانی با معلم بحث می کند، دانش آموزی ممکن است با دیگری دعوا می کند، عده ای دیگر نیز شاید درباره برنامه بعد از مدرسه با هم صحبت کنند.

ماهیت کلاس های درس

. اتفاقات سریع می افتد.

اتفاقات سریع رخ می دهند : رویدادها اغلب به سرعت در کلاس درس به وقوع می پیوندند و لازم است که به طور مداوم و سریع به آنها پاسخ داده شود. به عنوان مثال ممکن است معلم به یکباره شاهد مجادله دو دانش آموز بر سر یک دفتر یادداشت، شکایت دانش آموزی از دیگری به خاطر رونویسی از پاسخ های وی، خارج از نوبت صحبت کردن یک دانش آموز، یا گستاخی آشکار دانش آموزی به خود باشد.

ماهیت کلاس های درس

رویدادها غیر قابل پیش بینی اند .

رویدادها غالباً غیر قابل پیش بینی اند: حتی با وجود برنامه ریزی دقیق برای فعالیت های روزانه و تاکید زیاد بر حرکت طبق برنامه، بازهم اتفاقاتی در کلاس رخ خواهند داد که هیچ وقت انتظار آنها نمی رود. دانش آموزی مریض می شود، دو دانش آموز با هم دعوا می کنند ، کامپیوتر کار نمی کند ، یک جلسه از قبل اعلام نشده تشکیل می شود و ...

ماهیت کلاس های درس

پنهان کاری کم است.

پنهان کاری کم است: کلاس ها مکان هایی عمومی هستند که دانش آموزان شاهد طرز برخورد معلم با مشکلات انضباطی دانش آموزان و گاه پیشامدهای غیرقابل انتظار و تأسف بار آنها هستند. تعدادی از معلمان در این رابطه می گویند که آنها احساس می کنند که در یک تنگ ماهی هستند. آنچه برای دانش آموزی اتفاق می افتد دانش آموزان دیگر آن را مشاهده می کنند و آنها درباره این رویدادها برداشت های متفاوتی دارند.

■ الگوی کانتر و جونز

کانتر (نظم در کلاس، نظم آموزی،) جونز (انگیزش) ۵۰ درصد وقت کلاس بی انضباطی، ۸۰ درصد این صحبت بی اجازه دانش آموزان، ۱۹ درصد افکار پوچ، سرگردانی، ۱ درصد مشکلات روانی.

قانون ویلفرد پارتو

قانون ۲۰ ۸۰ نخستین بار توسط ویلفرد پارتنو، اقتصاد دان ایتالیایی مطرح شد. این قانون که به احترام نظریه پرداز آن، اصل پارتنو نامیده شده است.

- قانون ۸۰ ۲۰ به این نکته اشاره دارد که ۸۰٪ نتایج و یا به عبارتی

خروجی ها حاصل ۲۰٪ از ورودی ها می باشد

- با استفاده از این قانون شما ۲۰٪ از عواملی که ایجاد کننده بهترین

نتیجه هستند را در اولویت قرار خواهید داد

- مهمترین اصل در قانون ۸۰ ۲۰ و یا قانون پارتو، شناسائی برجسته

ترین دارایی هر نهاد و استفاده از آن در راستای ایجاد حداکثر میزان

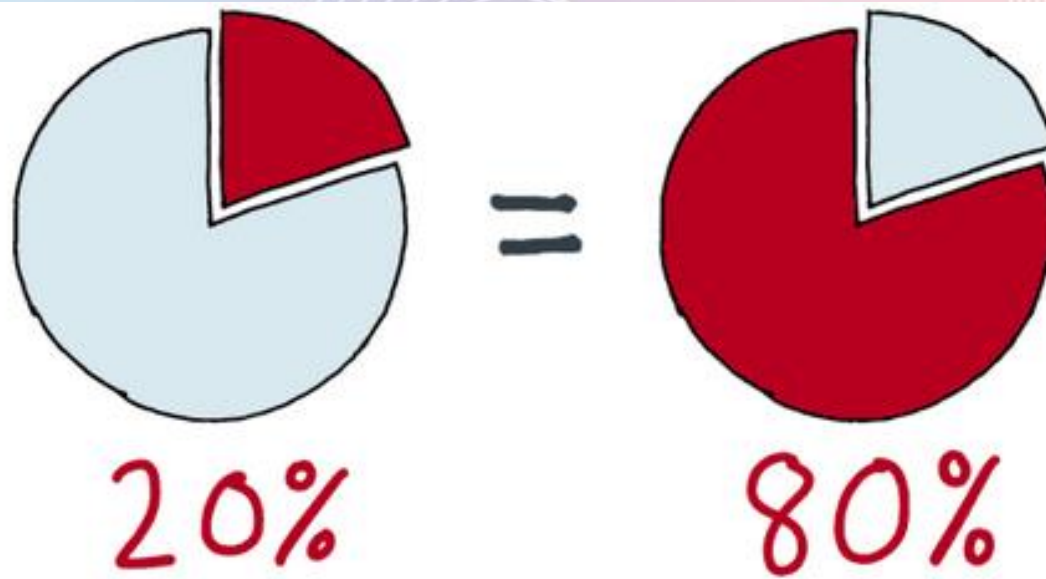
ارزش است

یعنی ۸۰ درصد از کارهای که در طول روز انجام می‌دهید، تنها باعث ایجاد ۲۰ درصد از نتایج نهایی می‌شود.

بهتر است این فعالیت‌های کم سود را پیدا کنید و سعی کنید آن‌ها را از لیست فعالیت‌های روزانه‌ی خود حذف کنید. این کارها فقط باعث خستگی شما می‌شوند و راه رسیدن به هدف‌تان را طولانی‌تر می‌کنند.

قانون ۸۰٪ (اصل پارتو) فقط زمانی کارایی دارد که بتوانید به درستی مشخص کنید ۲۰ درصد از تلاش‌هایی که در زندگی‌تان باعث ایجاد ۸۰ درصد از نتایج می‌شوند، چه هستند (و اینکه ۸۰ درصد دیگر از اعمالی که سودی ندارند را معین کنید). برای تشخیص این قضیه باید بتوانید کارهایی که در طی روز انجام می‌دهید را به دقت پیگیری کنید.

اصل پارتو در مدیریت زمان

مدیریت زمان یکی از حوزه‌هایی است که اصل پارتو در میان علاقه‌مندان طرفداران بسیاری پیدا کرده است. تکنیک‌های بسیاری برای استفاده از اصل پارتو در مدیریت زمان مطرح می‌شود.

مثلاً می‌گویند فعالیت‌های خود را فهرست کنید و ببینید هر یک از این فعالیت‌ها چند درصد از انرژی‌تان را به خود اختصاص می‌دهند. سپس بررسی کنید که دستاورد هر فعالیت چقدر برایتان اهمیت دارد و چه سهمی از کل دستاوردهایتان محسوب می‌شود. بر این اساس می‌توانید فعالیت‌های کلیدی خود را - که با صرف کمترین زمان بیشترین دستاورد را ایجاد می‌کنند - تشخیص دهید و بقیه

تعاریف مدیریت کلاس

- بُنیّت واژه مدیریت کلاس را دربرگیرنده موارد زیر می داند:
- مدیریت محتوا که به مدیریت فضا، مواد، و ابزار توسط معلم در تدریس و عرضه محتوای درسی اشاره دارد؛
- مدیریت ارتباطی که به مهارت‌های معلم در به کارگرفتن تلاش‌ها و اقداماتی برای حل مشکلات در کلاس درس اشاره دارد؛
- مدیریت تعهدی که گروه کلاس را نظامی اجتماعی می داند که در آن معلمان باید به مهارت‌های ارتباطات بین فردی در کلاس درس مجهز باشند .
- واگ؛ مدیریت کلاس شامل کارکردهای سازمانی است که معلمان را ملزم به اجرای وظایف طرح ریزی، سازماندهی، هماهنگی، هدایت، کنترل ارتباط، کلاس داری و پژوهش می کند.
- رئوفی؛ مدیریت کلاس را با تأکید بر بعد انسانی مدارس این گونه تعریف می کند: «مدیریت کلاس عبارت است از هنر به کار بردن دانش تخصصی و بهره‌گیری از مهارت‌های کلاس داری در هدایت دانش آموزان به سوی اهداف مطلوب و مورد نیاز دانش آموزان و جامعه»

مدیریت کلاس

رهبری در کلاس
از طریق :

تنظیم برنامه درسی

سازماندهی مراحل کار

سازمان دهی منابع و محیط کار

برای:

• تدریس و
یادگیری
کارآمد و ایمن

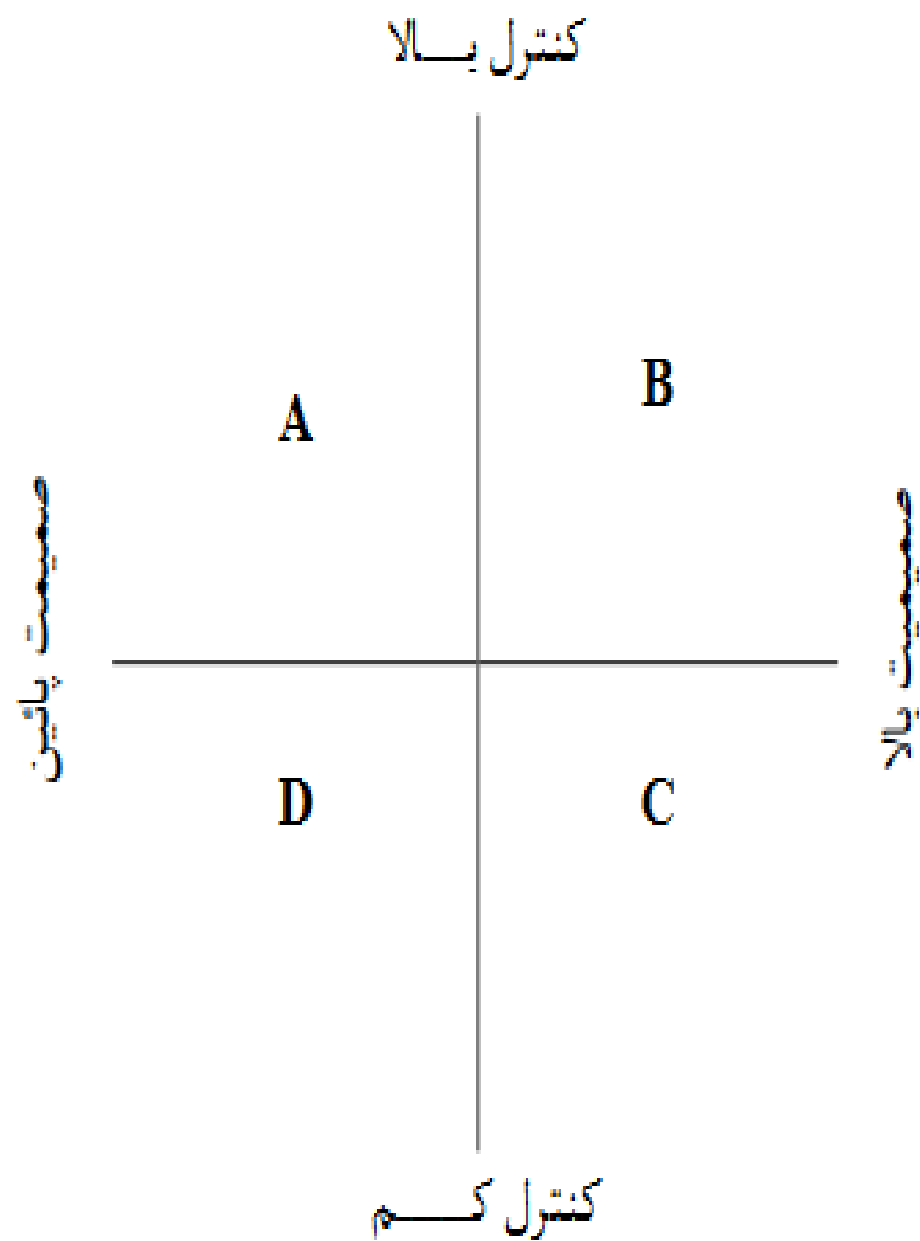
نظریه ولفگانگ و گلیمن، (۱۹۸۸)

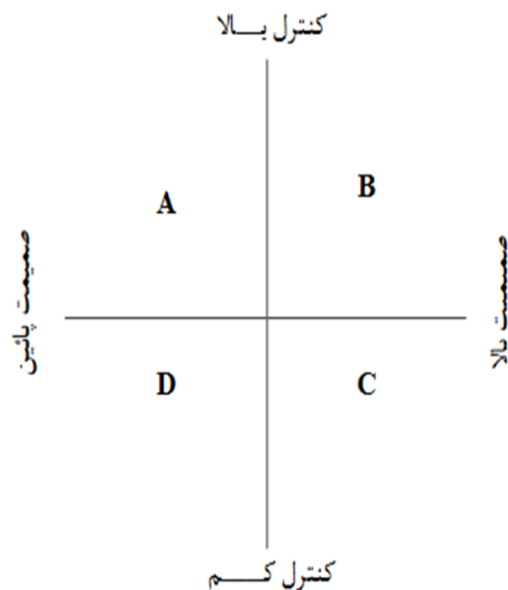
محیط روان شناختی (تعاملات دانش آموزان)،

آموزش (سازماندهی تدریس)،

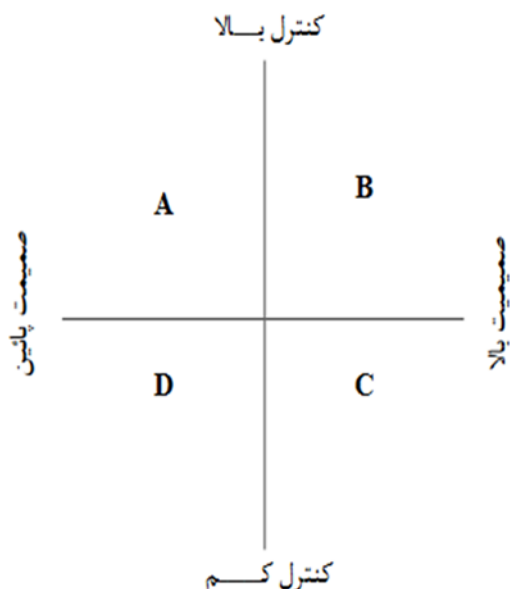
ارتباطات (سیستم بازخورد)

ساختار کلاس (قوانین و تکالیف).

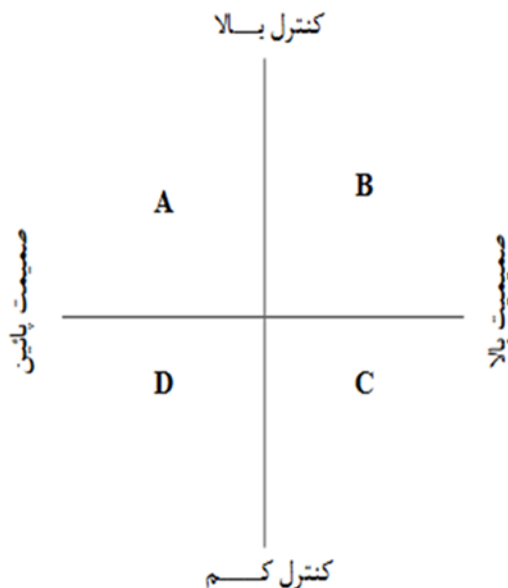

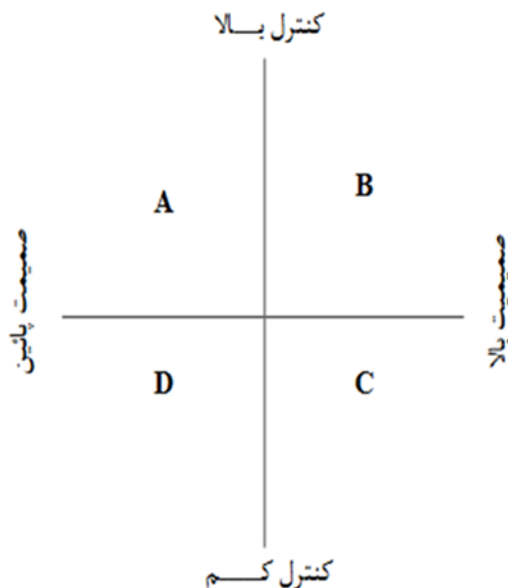
معلمی که در ربع A قرار گرفته به عنوان معلمی سرد و کنترل کننده شناخته می شود. بیشتر صحبت های کلاس متعلق به معلم است. او دانش آموزان را حقیر می شمارد و مدام از آنها انتقاد می کند و سعی در کنترل جنبه های مختلف رفتاری آنها دارد. کلاس چنین معلمانی تکلیف مدار^{۱۵} و شبیه یک محیط کاری خشن است. دانش آموزان در چنین کلاس هایی کمتر مورد تشویق قرار می گیرند و انگیزش دانش آموزان برای انجام فعالیت ها در کلاس چنین معلمانی از طریق تهدید و تنبیه ایجاد می شود.

نوع دوم شرایط کلاسی که در ربع B نشان داده شده است ، دارای معلمانی صمیمی ولی در عین حال کنترل کننده هستند. در این کلاس ها مقررات کلاسی به طور مشترک تهیه می شود و بر شیوه های تشویقی جهت به انگیزش درآوردن دانش آموزان تاکید می شود. در چنین شرایطی محبت و کنترل باهم ترکیب شده اند. در این کلاس ها بیشتر رفتارهایی رخ می دهند که برای کسب پاداش مؤثر شناخته شده اند.

شرایط کلاسی توصیف شده در بخش C دارای معلمی گرم و سهل گیر است. در چنین کلاس هایی دانش آموزان آزادی کامل برای انتخاب محدوده های رفتاری خود را دارند که گاهی هم ممکن است مشکل زا باشند . معلم مدام دانش آموزان را تشویق می کند و رفتارهای قدغن در این کلاس ها بسیار کم هستند. معلم نقش راهنما و هدایت کننده را دارد تا نقش کنترل کننده رفتار دانش آموزان . دانش آموزان آزادی زیادی در رابطه با این که کی و چگونه صحبت کنند دارند. اگر قوانینی هم در این کلاس ها وجود داشته باشد آنها غیررسمی و غیرکلامی هستند.

کلاس هایی که در شرایط D قرار دارند دارای معلمانی سرد و سهل گیر هستند. یک چنین معلمانی بیشتر وقت شان صرف پرخاش با دانش آموزان و ارائه انتظارات خود از آنها می شود. آنها کمتر برای کنترل و یا محدود کردن رفتارهای مورد انتقاد دست به تدوین و اجرای قوانین می زنند. چنین شرایطی در کلاس معلمان جایگزین بیشتر رخ می دهد. در این کلاس ها تعدادی از دانش آموزان به خاطر ناآشنا بودن معلم با دانش آموزان و قوانین کلاس دست به بی انضباطی می زنند. این معلمان نیز برای ممانعت از مشکلات رفتاری دانش آموزان کمتر دست به طرح قوانین می زنند. در صورت طرح چنین قوانینی فرصت اجرا و پیگیری آنها را ندارند. معلمان این کلاس ها مدام راهکارهای مدیریت کلاسی خود و نیز توبیخ دانش آموزان خاطی را به تعویق می اندازند.

روش‌های مدیریت کلاس:

○ از علایم موفقیت معلم ، انتخاب روش صحیح مدیریت کلاس درس و سازماندهی جو کلاس است .

○ معلم با مطلع بودن از اینکه که :

○ **کلاس درس او محیطی چند بعدی است** و شامل افراد گوناگون با احساسات و استعدادهای متفاوت است که نمی‌توان برای همه‌ی آنان روش‌های یکسانی به کار برد می‌تواند در کارش موفق شود . حوادث و مشکلات کلاس درس هم چند بعدی است و هر لحظه به نحوی خاص شکل می‌پذیرد و حوادث و مشکلات کلاس او غیر قابل پیش‌بینی است.

1) روش رفتار گرایانه:

- رویکرد رفتارگرایانه به این مسئله توجه می کند که معلم باید تصمیمی اتخاذ کند که در کلاس درس او مشکلی به وجود نیاید. **از آغاز سال تحصیلی ، معلم موظف است قوانین و مقررات کلاس درس را وضع نماید و دانش آموزان موظفند آن قوانین را اجرا نمایند و فرآیند تقویت از طریق پاداش دادن به رفتارهای مطلوب و پس گرفتن امتیاز در صورت بروز رفتارهای غیر مطلوب در این روش موثر است. اقتدار معلم در این روش کاملاً محفوظ است و در وضع و حفظ مقررات کلاس معلم از این اقتدار بهره می جوید.**

(2) روش تعامل گرایانه:

○ آنچه در این رویکرد مطرح است این است که دانش‌آموزان در اقتدار معلم سهیم هستند و **معلم در نهایت مسئول کلاس است** و دانش‌آموزان توسط راهنمایی‌های معلم تصمیماتی را اتخاذ می‌نمایند. با مشارکت دانش‌آموزان مقررات کلاس وضع می‌شود. در این روش مشکلات کلاس پیامد طبیعی حضور دانش‌آموزان تلقی می‌شود. غیر منتظره نیست و مانند فعالیت‌های حل مسأله در کلاس مورد توجه قرار می‌گیرد و حل و فصل می‌شود.

○ برخلاف روش رفتارگرایانه، ریشه مشکلات کلاس درس را در نظام آموزشی می‌داند و معتقد است نظام آموزشی کارآمد نیست و مرتب در حال تغییر و تبدیل است، بنابراین تلاش برای حل مشکلات کلاس فایده‌ای ندارد، بلکه باید تلاش شود که نظام آموزشی کارآمدتری ایجاد شود.

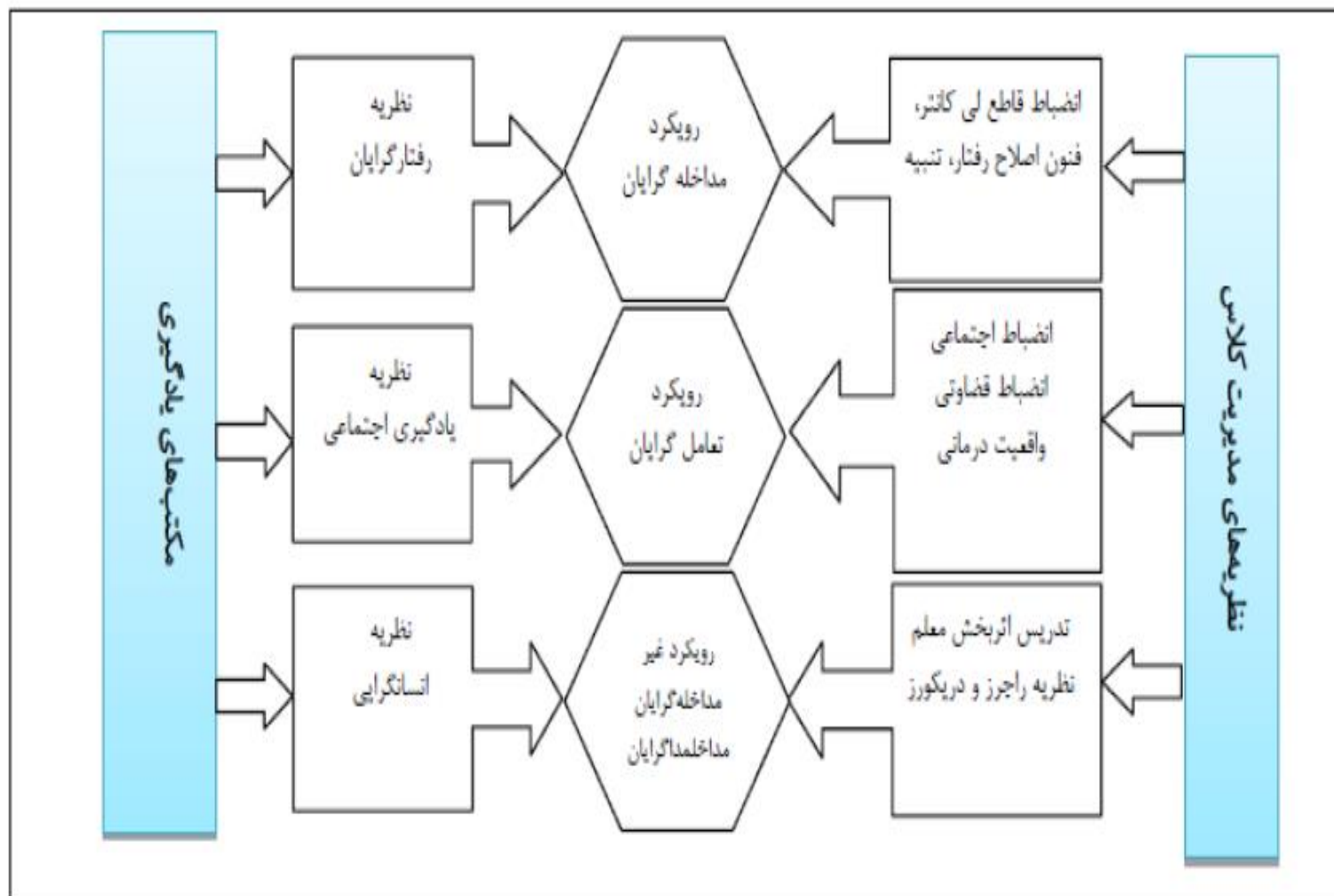
(3) روش غیر مداخله‌جویانه:

○ در این رویکرد، **مداخله‌ی معلم در حل مشکلات کلاس بسیار اندک**

است. هدف اصلی در این روش ارتقای رشد فردی دانش‌آموزان و آزادی آنان است. معلمان در این روش با دانش‌آموزان خود رابطه مشاور یا ارباب رجوع را دارند و **معلم نقش حمایتی را در فعالیت‌های کلاس دارد.**

○ مشکلات کلاس درس ناشی از این روش پیامد رشد ناقص فردی دانش‌آموزان است اما آنان را به خاطر بروز مشکلات کلاس سرزنش نمی‌کند، بلکه امری طبیعی است. در این روش حداقل اقتدار را برای معلم در نظر می‌گیرد و به جای آن بیشتر به تقویت روابط میان معلم و دانش‌آموز تأکید دارد.

نمودار شماره ۱- خاستگاه نظری رویکردهای مدیریت کلاس (امین یزدی و عالی، ۲۰۰۸)

دکتر فومنی ۲۳ آبان ۱۴۰۱- پردیس شهید بهشتی زنجان

جدول شماره ۲- مشخصه‌ها و ابعاد سبک‌های مدیریت کلاس

ابعاد	مشخصه	سبک‌های مدیریت کلاس	
		مداخله‌گر	تعامل‌گر
۱. تعهد	۱.۱. تعهد به دانش‌آموزان	معلم، نظارت مداوم بر یادگیری دانش‌آموزان دارد.	دانش‌آموزان فعالیت‌های روزانه را پیشنهاد می‌کنند.
	۱.۲. تعهد به موضوعات درسی	معلم، موضوعات درسی، تکالیف و فعالیت‌های کلاس را از قبل سازماندهی می‌کند.	معلم و دانش‌آموز در تعیین اهداف درسی، برنامه کلاسی و سازماندهی مواد آموزشی مشارکت دارند.
	۱.۳. تعهد به مسئولیت	معلم، مسئول تخصیص مواد آموزشی است.	دانش‌آموزان یادگیری خود را ارزیابی می‌کنند.
۲. احترام	۲.۱. احترام به دانش‌آموزان	معلم، گروه‌ها را هدایت می‌کند.	گروه‌ها با نظر دانش‌آموزان سازماندهی می‌شود.
	۲.۲. احترام به روابط	تعاملات کلاسی در حیطه برنامه درسی است.	حل مسائل انضباطی در یک فرآیند مذاکره صورت می‌گیرد و تعاملات گروهی اهمیت دارد.
	۲.۳. احترام به قوانین	معلم قوانین کلاس را تعیین می‌کند.	معلم و دانش‌آموزان در تعیین قوانین کلاس مشارکت دارند.
۳. مشارکت	۳.۱. مشارکت دانش‌آموزان	معلم سیستم پاداش را مشخص می‌کند.	دانش‌آموزان درباره رفتار خود قضاوت می‌کنند.
	۳.۲. مشارکت به موضوعات درسی		
	۳.۳. مشارکت به مسئولیت		
۴. نظارت	۴.۱. نظارت بر یادگیری		
	۴.۲. نظارت بر موضوعات درسی		
	۴.۳. نظارت بر مسئولیت		

(امین یزدی و عالی، ۲۰۰۸)

راهبردهای مدیریت کلاس

دکتر فومنی ۲۳ آبان ۱۴۰۱ - پردیس شهید بهشتی زنجان

راهبردهای مدیریت کلاس

راهبردهای
انضباطی

راهبردهای
آموزشی

راهبردهای
ارتباطی

۱- راهبردهای ارتباطی

راهبردهای ارتباطی در فرایند تدریس بسیار حساس و مورد توجه است و شامل موارد زیر می باشد:

الف- پذیرش و ارتباط اولیه: دانش آموز معلم را بپذیرد.

راه های پذیرش و مقبولیت معلم:

▪ **صداقت** (همسانی باورهای قلبی، گفتار و کردار معلم)

▪ **صمیمیت** (تعهد محبت آمیز و بدون منت معلم نسبت به کلاس و درس و فراگیر)

▪ **مرجعیت علمی** (تخصص و اطلاعات علمی مستند و به روز معلم)

ب- استمرار ارتباط: علاوه بر صداقت و صمیمیت و مرجعیت علمی، شناخت موانع ارتباطی و یافتن راه های رفع یا

غلبه بر موانع ارتباطی موجب حفظ و استمرار ارتباط می شود.

مؤلفه های سبک های ارتباطی

صراحت

صداقت

استقلال
فردی

احترام

چهار سبک ارتباطی عمده

سلطه پذیری: ارتباط غیر صادقانه، غیر صریح (غیر مستقیم و مبهم) توأم با احترام
(گاهی ظاهری و گاهی اصیل) به فرد مقابل، و خود مختاری فرد مقابل (**باخت** - **برد**)

سلطه گری: ارتباط غیر صادقانه، غیر صریح (غیر مستقیم و مبهم) توأم با احترام
ظاهری به فرد مقابل، و کنترل فرد مقابل (**برد** - **باخت**)

چهار سبک ارتباطی عمده

پرخاشگری: ارتباط غیر صادقانه، غیر صریح (غیر مستقیم و مبهم) بدون احترام متقابل،
و کنترل فرد مقابل (**برد** - **باخت**)

قاطعیت: ارتباط صادقانه، صریح (مستقیم و روشن) توأم با احترام متقابل و اصیل، و خود
مختاری متقابل (**برد** - **برد**)

۲- راهبرد های آموزشی

۱- راهبرد شروع درس: در ابتدای کلاس علاوه بر برقراری **ارتباط اولیه** که در بخش قبل به آن پرداختیم و **فعالیت** های اجرایی **آغازین** مانند حضور و غیاب، پی گیری تکالیف گذشته و... نوبت **ارائه درس جدید** است، نحوه شروع کلاس نیازمند **ایجاد انگیزه** است:

الف- علت و ضرورت موقعیت سازی یا ایجاد انگیزه:

برای جلب توجه اولیه فراگیر به کلاس- برای خلق یک چهارچوب داوری در مورد مفهوم درس- تقویت علاقمندی به درس.

ب- مراحل ایجاد انگیزه: (۱) ارائه رسانه و استفاده صحیح از آن در کلاس (۲) توجیه ایجاد انگیزه و اتصال آن به مفهوم آموزشی

ج- چه وقت موقعیت سازی و ایجاد انگیزه کنیم؟ آغاز درس، تغییر موضوع، قبل از پرسش و پاسخ، قبل از بحث و گفتگو، قبل از فعالیت های گروهی و مشارکتی، قبل از استفاده از رسانه

د- روشهای موقعیت سازی و ایجاد انگیزه: یک تصویر، یک شیء غیر منتظره، انجام یک عمل عجیب، سؤالی تحریک آمیز، شعر یا قطعه ادبی، استفاده از رسانه های متنوع و...

راهبرد سکوت معلم

✓ **سکوت تاکیدی:** به منظور نشان دادن اهمیت یک مفهوم قبل یا پس از آن یک مکث یا سکوت کوتاه انجام می دهیم.

✓ **سکوت نگارشی:** در مواردی که در متن نیازمند نقطه یا ویرگول نقطه هستیم لازم است یک مکث و سکوت زیر کلام اتفاق بیفتد تا شنیدن برای شنوند آزار دهند و خسته کننده نباشد.

✓ **سکوت تنبیهی:** گاهی لازم است معلم کلام خود را قطع کند و سکوت نماید تا از این طریق عدم موافقت خود را با رفتار یک یا چند دانش آموز نشان دهد.

راهبرد نشاط معلم

✓ صمیمیت قلبی (ارائه خدمت با دلسوزی و محبت و بی منت) نسبت به تدریس و تعهد معلمی.

✓ رعایت نکات ظاهری (نوع پوشش چهره ای بشاش و...).

✓ استفاده از پیام های مؤثر کلامی و حرکات بیانگر غیر کلامی (لبخند زدن، حالات چهره، حرکات سر)

✓ ایجاد تنوع در روش ها و رسانه ها

✓ تغییر جهت دادن به فعالیت ها و کنش های حسی

راهبرد استفاده از رسانه

_ رسانه های آموزشی سبب تسهیل ، تسریع و تثبیت یادگیری یک مفهوم یا مهارت می شوند.

_ رسانه های آموزشی بر مبنای هرم ادگاردیل حد واسط تجارب عینی و ذهنی هستند. به این معنا که بهترین نوع تجارب ، تجارب عینی است اما فراهم کردن تجارب عینی برای همه مفاهیم و مهارت ها واقعا میسر نیست پس به جای استفاده از تجارب ذهنی به سراغ تجارب حد وسط یعنی رسانه ها می رویم.

✓ انتخاب رسانه بر مبنای اهداف و کلیه شرایط

✓ بازبینی و آماده کردن خود

✓ آماده کردن محیط

✓ آماده کردن دانش آموز

✓ استفاده صحیح از رسانه

✓ فعالیت های تکمیلی و ارزشیابی از محتوای ارائه شده

۱۳- راهبرد ساماندهی زمان بیکاری

Down time

- زمان هایی از جلسه تدریس است که در آن یک یا چند فراگیر یا کل کلاس به دلیل زودتر تمام کردن کار کلاس، در حالی که زمان شروع مبحث جدید نیست یا فراگیران باید منتظر آماده شدن مواد و وسایل لازم باشند، وقت آزاد پیدامی کنند.
- اگر راهکارهای مشخص برای مواجهه با این موقعیت ها وجود نداشته باشد، به آسانی می توانند به بی نظمی منجر شوند.
- بهترین روش اجتناب از مشکلات وقت بی کاری، کاهش میزان وقوع آن است. روش مناسب دیگر سپردن تکالیف و تمرین های مرتبط با موضوع درس است.

۱۰- راهبرد ارائه تکلیف

□ تناسب تکلیف با توانایی و علائق دانش آموزان.

□ تنوع تکالیف

تمرینی ، تثبیتی، افزایشی، خلاق، و ... (از جهت تاثیر)

گروهی، خانوادگی (از جهت نفرات انجام دهنده)

از کتاب درسی یا سایر کتب درسی هم عرض و غیر هم عرض، از مجلات رشد

و

سایر منابع (از جهت بستر انجام تکلیف)

داخل کلاس، داخل مدرسه، داخل منزل (از جهت محل انجام)

□ ارائه تکالیف موازی و اختیاری

□ ارزیابی تکالیف (توسط معلم یا سایرین از طریق ارزیابی فراگیران یا به نمایش گذاشتن)

راهبرد هدایت پژوهشی

- ✓ زمینه سازی برای کشف یا خلق یک مشکل یا مساله.
- ✓ کمک به بررسی مشکل و تشخیص ابعاد آن.
- ✓ تامین منابع و ارائه آن به فراگیران به منظور پیدا کردن راه حل هایی برای حذف یا رفع مساله و... .
- ✓ کمک به فراگیران برای انتخاب و اجرای بهترین راه حل.
- ✓ کمک به فراگیران برای تنظیم گزارش اجرا و اقدام.
- ✓ همراهی با فراگیران در تحلیل نتایج.

راهبرد ارزشیابی

✓ تشخیص اهداف و حیطه ها

✓ جدول بودجه بندی

✓ کسب مهارت طراحی آزمون های مختلف

✓ انتخاب قالب های متنوع برای آزمون و سؤالات: چهار گزینه ای، تشریحی، جدول مجله نیمه کاره، تکه نمایی ناقص پازل و ...

✓ به کار گیری شیوه های متنوع در اجرا: کتاب باز، دیکته مشارکتی، طرح سؤال به جای جواب دادن و....

✓ انتخاب نام های جالب برای امتحان مثل هیولای مهربان

راهبرد پایان دادن درس

✓ **روش شناختی یا ساختاری:** زمانی که معلم به **تنهایی** و یا با **کمک دانش آموزان** به **جمع بندی** عناوین بحث اقدام می کند و آن را **روی تابلو** می آورد از روش شناختی استفاده کرده است.

✓ **روش اجتماعی یا کاربردی:** زمانی که معلم در پایان کلاس با طرح **یک موقعیت کاربردی** یا **ارائه یک سوال**، شرایطی را پدید آورد که دانش آموزان برای **پاسخ دادن** به **مرور ذهنی** مباحث مطرح شده در کلاس نیاز داشته باشند معلم به روش اجتماعی عمل کرده است. مثلاً معلم پس از تدریس مبحث تفاوت های میوه ها و سبزیجات؛ از دانش آموزان سوال می کند که **گوجه فرنگی** از کدام گروه است؛ میوه یا سبزی؟

تأثیر فرماندهی

- لشکر گوسفندان که توسط یک شیر فرماندهی می شود می تواند
لشکر شیران را که توسط گوسفند فرماندهی می شود شکست دهد.

